

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo XL.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

De sancto Bartholomeo

sunt auxilia et remedia defensionū contra hostes. denique pecunie, denique munera, vestimenta et quevis preciosa ut inimici abscedat. Sic si non sufficiat auxilium ieiuniorum et orationum denique elemosine, et fiat opera pietatis in hoc castello quibus vincamur hostes conscientie.

Dixi tertio quod est tertium castellum anagogicum et celeste seu sempiternum ad quod dei filius virginem gloriosam matrem eius benedicere assumere dignatus est. De quo quidam castello dicitur propheta. Gloria dicta sunt de te civitas dei. Et certe gloriosa. Quia civitas illa est aurum mundum dicitur Apoc. xxi. Dicitur tamen castellum diminutive, non quod in ea sit aliquid diminutio gaudij, sed sic dicitur ex amoris affectu quod consuevit res dilectas diminutive vocare, sic vocat mater filium adultum filiolus. Est et civitas hec in semarima et speciosa. Iuxta illud. Israel quod magis est domus tua et ingens locus possessionis tue. Est in qua civitas illa nobilitate situata, quod in aeris amenitate. Ubi per diem sol non videtur te, neque luna per noctes. Est nobilior quod nobilitate fabricata quod structura muri eius ex lapide iaspide. Et placeat et sternetur auro modo Apoc. xxi. Est tertio nobilior et speciosior quod nobilissime inhabitata. Cives enim illi omnes sunt reges et principes. Ibi enim reges congregati se conveniunt in unum, ut dicitur in psalmo. Et iterum. Principes pleborum congregati sunt cum deo Abraham. In quo virgo gloriosa sedit excellens, victricem imperatrix et regina. Unde de se dicit. Sedeo ut regina et vidua non sum, et luctum non video. Excellet igitur deo gloriosa omnes ceteris universis saliter et singulis singularitate angelos quod sanctos. Pro angelos, quod ipsis omnibus est in locorum dignitate sublimiori placata. Unde Hieronymus in sermone hodierno. In regni solio sublimata per christum prima refedit. Et per pauca. Tantam et talem virginem convenit ultra angelicam quoddammodo dignitate quantum prebas est laudibus dignissime efferris quod est per gratiam super choros angelorum exaltata. Secundo excellit omnes angelos et sanctos, quod licet in quibus sancto deus per gloriam in celo habitet, in regione tamen gloriosa excellens, quod sibi quoddammodo thronum singulare elegit, sic ipse ad eam dicit. Veni dilecta mea et ponam in te thronum meum. Tertio excellit omnes sanctos in hoc, quod ad eius exequas multo plures angeli occurrerunt quam alicui sancti, et vni per se curie celorum letabantur, ut dicit Hieronymus in sermone hodierno. Nulli dubium est omnem illam ce-

lestem hieronymus tunc exultasse ineffabili gaudio. Quarto in hoc excellit omnes sanctos, quod creditur quod saluator ipse personaliter per se totum festinus occurrit, et cum gaudio matrem secum in throno collocavit, ut dicit Hieronymus. Illa autem processio fuit multum mirabilis. Quia in ea primo fuerunt omnes apostoli, qui omnes sepulture iter fuerunt. Secundo quod omnes angeli occurrerunt Tertio chorus martyrum, virginum, confessorum, qui iam fuerunt in celo. Quarto quod antea marie unica fuit supra filium suum ipsam bainlan tem, ut dicitur angeli amirantes Lant. Que est ista que ascendit de deserto delictis affluens et innoxia super dilectum suum. Quis autem sic hodie ad tantam dignitatem et sublimitatem elevarata, nihilominus non est elevarata in superbiam ut nisi obliuiscat. Licet enim honores mutent mores in peius, mater tamen christi ex honore sibi hodie collato non est murata in peius, sed melius, quod in matrem misericordie et totius consolationis. Queramus ergo gratiam per mariam ut per gratiam eius tandem venire possimus ad gloriam eius. Quam nobis prestare dignetur.

De sancto Bartholomeo.

Sermo XL.

De sancto Bartholomeo

Quod estis qui per manifestis mecum in temptationibus meis, et ego dispono vobis sicut disponit mibi per me regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Luce xxij. Quia ut ait Job. vij. ca. Virtus est vita hominis super terram, eo quod homo spiritus est in continuo fluctu cum aduersariis. Iuxta illud quod canit ecclesia. In cursu tota fantasmata turbant eorum dies sabbatum, ut horarum dimidia sit in celo, et in aia iusti vel in ecclesia militanti, silentium, et quod es vel parat ab impugnatione hostium. Caro enim militat cum exercitu suorum temptationum contra hominem. Temptat enim domum cordis modo comburere igne luxurie, modo fundere aquam ingluuiei. Quod enim certat cum exercitu tribulationum, modo terret supplicium, modo ligat negotium, modo trahit sortium. Unde Job. 10. 4. 17. die. Penam militat pro me. Sicut diabolus militat cum exercitu viciorum, modo permittit sublimitatem ut noceat per superbiam, modo suggerit dilectabilia ut subiacet per luxuriam, et per. h. Carnalia de sideria militat aduersus aiaz, sed quod talis militia nihil valet si non fuerit ad finem per suam mara, ut illud Gregorius. pro molli morat. In castro bo

nū agit si ante terminū vite deserat. Quia frustra velociter currit q̄ priusq̄ ad metāz venerit deficiat. id̄ de se ap̄ls dicit. **Thim. iij.** Bonū certamē certavi. cursuz cōsumāui. Nō dicit cepi. sed cōsumāui. Et q̄ p̄z q̄ in pugna p̄seuerātia ē necessaria. iuxta illd̄ **Eccl. iij.** Usq̄ ad mortem certa p̄ iusticia. **Hinc Apo. ij. d̄.** Esto fidel' vsq̄ ad mortem et dabo tibi coronā vite. **Hinc ait ap̄ls** Nō coronabit nisi qui legitime certauerit. **Un̄ Bern. in epla. xx. d̄.** Absq̄ p̄seuerātia nec q̄ pugnat victoriā nec palmā victor' p̄sequit'. **Aurix** ē ad meritū. mediatrix ad premiū. soror patientie. cōsistat e filia. amica pacis. amicitiaz mod'. vnanimitas vinculū. scitatis pugnaculū. **Tolle p̄seuerātia** nec obsequiū mercedē bz. nec bñficiū grām. nec laudē fortitudo. **Nec sola est** cui eternitas reddit'. dicēte dño. **Qui p̄seuerauerit vsq̄ ad finē h̄ salu' erit.** **Dec Bern.** Quia igit' gliosī apli de q̄z numero fuit insignis beatus. **A. cu' festa hodie celebram' p̄stans** et p̄seuerās t̄pō rāq̄ bon' miles xp̄i et agoni' sta p̄clarissim'. **Iō a dño cū ceteris cōmendari meruit** in v̄bis themat'. **Vos estis q̄ p̄mansistis mecum.** **In q̄b' v̄bis tria tangunt** primo nāq̄ cōmēdan' apli a p̄seuerāti tollerātia **Cū d̄.** Vos est' q̄ p̄mansistis. **Secūdo a rēp̄tationū experientia** **Cū addit.** in rēp̄tationib' meis. **Tertio describit eoz mercedis et p̄mij cēna leticia.** **Cū subiūgitur.** Et ego dispono vobis regnum. **¶ A C**

Dixi primo q̄ p̄mo cōmēdan' tur apli a p̄seuerāti tollerātia **Cū d̄.** Vos estis q̄ p̄mansistis. **Pro q̄ sciendū q̄ fm̄ Bern. in q̄daz fm̄one** Ad bonā vitāz cuiuslibet duo req̄runt. scz mala pati et bona facere. et sic p̄seuerare vsq̄ ad mortē. **Et ideo nō sufficit homini bona agere v̄l mala pati nisi p̄seuerauerit in his** **Un̄ Aug. in fm̄one. vij. ad heremitas** tractans illud apli. **Nō p̄t coronari nisi qui i campo certamis legitime certauerit. d̄. c̄.** **Nō p̄t coronari nisi q̄ in cāpo certat finali' ter. et si certat vsq̄ i finē certet legitē.** **Un̄d** tales merito coronant'. **Nō est igit' magnū fm̄ ipm̄. incipe q̄d bonū est sed cōsumare. h̄ solū p̄fectū est.** **Multi magna aggrediunt' sed deficiūt i via.** **Multi exierūt ad de'p̄tū. sed pauci puenerūt ad t̄rā p̄missiōis.** **Qua' p̄pter idē hortat' d̄.** **Nō redeat nos incipe magna nec fastidiat nos firmē tenere in/**

choata. sciētes q̄ p̄seuerātia dat meritum. **Nā ad bonū positū incitat. currentē coroz nat. pugnātē ducit ad bzauitū. p̄ducit cunctos ad portū.** **Et pauc' interpositi' oñ dēs ql̄iter diabol' hoi' aduersat' vt eū destruat d̄. it.** **Attēdite fr̄es. qz aliqñ diabol' fuoz dei irritat et p̄ducit ad bonū vt de bono g'uius deiciat i malū** **Q̄tra hūc insulcū diabolici sol'a valet p̄seuerantia vt bono fine bona p̄cludat' incitia.** **Nec p̄mū medio. nec mediū vltimo p̄tradit.** **Bonū em̄ inchoare et malo fine p̄cludere. q̄d aliud ē q̄ monstruosas res p̄ficere.** **Illā em̄ actio ē q̄ i chimerā q̄ incitū bz a rōne. sed finē a sensualitate.** **Cū em̄ sic agit hūano capiti ceruicem equinā pictor inducit** **Quidā em̄ hūc incitū bonoz opez q̄rū vita monstrū mirabile est q̄ si hōis caput p̄cideres. et caput eq̄ infereres. et hoz hōim mediū vt h̄ne gulo' sitatis et auaricie descēdit in ventrē et ad vltimū in rapacitate oīo lupi pedes ostēdit.** **Dec Aug.** **Un̄ talis est sic ille qui post alit' q̄ntā cedē hostiū et p̄ficiū aduersarij terga vertit.** **De quo d̄.** **Del' fuit viā veritatis nō agnoscere q̄ post agnitam retroire.** **Sz heu q̄d de nr̄is xp̄ianis dicem' q̄ nō solū p' aggressum certamē cū aduersarijs reijciūt. sed ab acie ip̄a fugiūt et reuertunt'.** **¶ Sūt autē q̄tuoz genera hōim q̄ nō p̄seuerāt sed fugiūt ab acie belli q̄ pulchre describunt' in lege veteri.** **Primi sunt q̄ nouit' duxerūt v̄tores.** **Vos em̄ tanq̄ timidos et nōdū voluptate carnali satiatos. iussit pontifex redire.** **Et significat oēs fornicatores q̄ multū sunt timidi aggredi belluz p̄nic' diabolū in asperitate vite. et iō a diaboloz frequē' ceter' p̄sternunt' iuxta illud **Thobie.** **Distendā tibi in q̄s bz p̄tātē demō.** **Hi nāq̄ q̄ p̄uigiū ita suscipiūt vt deū a se et suā mente excludāt et sue libidini ita vacent sic equus et mul'. In signū hui' tradidit apostol' corinthiū fornicatozē diaboloz. **i. Cor. v.** **Scōi sunt q̄ nō p̄seuerāt in bello. illi q̄ nouam plantant vineam.** **Cū' rō.** **Nā exq̄ nondū gustauerūt vinum letificans de ea. certe tempore belli fugient et reuertentur ad eam vt de labore suo gustent.** **Isti sunt seculares q̄ bibunt vinū leticie secularis.** **Sed aduerte q̄d contigit Dloferni vino potato.** **Absciso nāq̄ capite a sc̄a Judith relictus est sicut truncus in lecto.** **Tertij sunt qui edificāt nouaz domū.** **¶ Un̄ ratio.******

De sancto Bartholomeo

Nam ex quo multa impendunt in edificiis. dolentes de impensis. ne alius eis vratur. fugiunt ad edificium inchoatum. Et isti sunt milites nouas et actiones habentes. merca tores nouas vsuras. Isti male edificant. Unde dicit de eis Tophonie. Edificabunt domos et non habitabunt in eis. Et certe sic est. Quia iuxta Psalmistam. Relinquet alie nis domos suas et diuitias. Quartus sunt formidolosi. Et significat accidiosos et pusillanimes. qui trepidauerunt timore ubi non erat timor. Sed e converso erat de sanctis apostolis qui et viros spoliatos reliquerat et vineas et agros et domos. et dicit petrus pro omnibus. **Barth. xi.** Ecce nos reliquimus omnia. Et ideo erant aniosi et fortes. audaces. confidentes in bello. **Hebreor. vi.** Fortes facti sunt in bello. **Ubi non mirum quod perseverauerunt cum christo in suis temptationibus. eo quod omni tempore diligit qui amicus est. Propter quod salua torum commendat eorum instantiam. merito dicit. Vos estis qui permansistis mecum in tempore tribulationis. Ubi tria de eis dicit pronuntia laude digna. Primo enim quasi eos per ceteros agnoscendo et denotando dicit specialiter. Vos estis. **1. Pe. ii.** Vos estis gentes electe. Secundo fidelitate eius declarando subditis. Qui permansistis. Tertio se significat eorum ostendit. Luz adiungit. **Deum pugnando contra vicia. perseverando in amicitia. et ideo merito mecum eritis in gloria. Eccl. xxiij.** In tempore tribulationis illius permansit illi fidelis. et in bonis illius coheres sit.**

Dei secundo qui commendatur apostoli a temptatione non experientia. Tu dicit. In temptationibus meis. **Apostoli namque et ceteri martyres ludibria experti sunt quantum ad confusionem. et vera quantum ad dolorem. insuper et vincula et carceres. Lapidati sunt. secti sunt. temptati sunt. permissoque ante occiderentur. Et quod tentatores non acquiescerent. in occasione gladii mortui sunt ut dicit ad **Heb. xi.** De fuerunt quies ad quos spiritus vocat suos. Quia ipse perulit. et quod etiam per honorem deferendo apostoli eas perulerunt. **Barth. v.** Beati eritis cum maledixerint vobis homines mentientes. propter me. Circa quod sciendum quod licet spiritus non sit temptator alicuius ut eum seducat vel experiat de homine quantum valeat. in est temptator in bono. ut scutum perseverant alicuius hominis ceteris manserit et ordinet. Sic enim temptavit Abraham.**

Gen. xxij. **Ubi Jacob. i. di.** Nemo cum temptatur. sed ab interiori temptatione. **fm interli nearé dicat quia deo temptat. quod nemo a deo temptat. quod hoc est. primum diaboli. Ubi ibidem Deus temptavit exercendo non seducendo. Ubi non temptat inducendo ad malum. sed exercendo et hortando ad meritum. Pro quo sciendum quod de electo suos permittit temptari propter tria. videlicet ad exercendum probitatem nature. Ad retundendum nature censure seu superbie vanitatem. ad promerendum vite eterne felicitatem. Primo permittit nos temptari ad exercendum nature probitatem. Quia cum habeamus usum liberi arbitrii per gratiam inforti manum si volumus possumus facere opera virtutum et viciorum. Si rex dedisset arma et equos nobilissimum alicui militi. et ille probe et viriliter in bello se pro regis amore et honore exponeret. rex non immerito eum acceptaret. **Cristus dedit nobis arma liberi arbitrii cum eorum corporis nostri. et sunt quasi filia arma dei. quia ad imaginem et similitudinem fecit hominem. Et apostolus. Induite vos armatura dei ut possitis resistere adversus insidias diaboli. Igitur nisi per honorem regis nostri viriliter nos exponamus nos decipimus. **Job. vij.** Temptatio est vita hominis super terram. **Alia ista habet militia. Sic temptavit deo amicos suos. Ubi **2. hob. xij. di.** Quia acceptus eras deo. necesse fuit ut deus temptaret te. sed per exercitum stratum. **Constantinus volens probare quod essent de eius familia fideles christiani dedit omnibus liberum arbitrium. ut quem vellent ritum religionis suaverent. tandem inducit ut quod essent sui fideles remaneret secum ad sacrificandum deis. Qui ergo voluerunt exierunt de pallatio. ubi illi qui erant veri christiani nolentes sacrificare cum imperatore exierunt. Illi autem adulatores remanserunt. sed ipse tantum prudens homo illos adulatores de pallatio elecit dicens. Ex quo fuistis infideles deo vestro recedentes ab eo. multo magis eritis mihi in tempore necessitatis et ita illos veros christianos accepit in gratiam et honoravit. Sic spiritus probat suos qui veraciter sibi adherent. et qui non. et hoc in tempore temptationis. **Ubi **Eccl. ii. dicit. Filius propara animam tuam ad temptationem. Secundo deo permittit nos turbari et temptari ad retundendum nature censure seu superbie vanitatem. **si enim temptaremur. certe pro defectu cognitionis nature et experientie de nobis ipsis superbiemus. Et ideo deus clementer permittit sanctos suos de sua carne temptari. **Sicut patet de****************

paulo. ij. Corinth. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me dat⁹ est mihi stimulus carnis. **T**ertio de⁹ pmittit nos tēptari ad pmerendū vite eterne felicitatē. **Jaco. ij.** Beat⁹ vir q̄ suffert temptatiōē. qz cū pbat⁹ fuerit rē. Et quis diabol⁹ omnes temptat. aduersus tū electos z plaros maxime exardescit. Nā z fm Hiero. defalcato iuda diabolus ad excribandos aplos expectit p̄tatem. **Luce. xij.** Simon ecce sathanas expectit vt cribzaret vos sicut triticū. Et ponit Lira. i. studiose q̄siuit p̄ temptatiōē subuersionē sanctorū. Illos pulsare negligit. quos q̄si iure quieto possidere sentit se. vt dicit Grego. Et cribzaret. i. temptatiōē nō impulsu cōcuteret sic triticū. i. sicut in tali p̄cussione remanet palea z transit farina sic iudas remāsit diabolo ad penā. Alij vero discipuli transferūt ad gloriā.

Dixi tertio q̄ in verbis pmittit describit scōz apoloꝝ mercedis z premij eterna leticia. **Uñ** dicit. Et ego dispono vobis regnū. **Rec mirū** q̄ apoloꝝ z eozū imitatorib⁹ dabis regnū celozū. Et quo em̄ hic regnabant sup corpus p̄mū z vicerunt p̄ fide z regna mūdi z diaboli. merito dandū est eis regnū p̄petuū. z iradabit eis fignū p̄ regno. **Sed** certe multū dissimile. qz accipient regnū decoris z solationis p̄ regno meroris z desolationis. **De q̄ Sapie. v. dr.** Accipient sancti regnū decoris z dyadema speciei. q̄nā dextera sua teget illos. z brachio sancto suo defendet illos. **Scdm Rober. tū** Volgor q̄rtuor dicit de eis. P̄mo q̄ dominabunt in honore. **Secdo** qz coronabuntur cū decore. **Tertio** qz cōseruabunt sub vno tutore. **Quarto** qz defensabunt ab oī timore. **De hoc regno in Ps.** Gloriā regni tui dicent. **Qd ostendit Math. xi.** Regnū celozū vim patitur z violenti rapiūt illud. Nullus em̄ nisi fortis in bello z pugnator strenuus cū antiq̄ serpente gloriā illius regni possidebit. **Uñ** ponit Bern. Et ponit auctoritas sua in suo libello qui dicit flores bernardi. libro. ii. c. xi. **Q̄rtuor** genera regnū celozū possidebūt. **Quidā** em̄ rapiunt illud. Alij mercant. Alij furant. Alij ad illud cōpellunt. **Rapiūt** qui relinquūt oīa z sequant̄ xpm vt apli. **Sūt** alij inferioris gradus a quib⁹ mecut̄ carnalia dū semina

nant spūalia. z dicunt̄ mercatores. **Aliqui** nōnulla bona occulte faciūt. z illi furari dicunt̄ q̄ laudē humanā vitātes. solo diuino testimonio sunt p̄centi. **Di** aut̄ q̄ cōpellunt sunt paupes necessario. **Qs** hic ignis paupertatis pbat̄ deo dispēfante. ne in futuro iudicij ignis dānabit̄ puniat. **De q̄bo dr.** Cōpelle intrare. **Cōpellunt** em̄ diuersis necessitatib⁹ affici. **Dec Bern.** Circa qd̄ sciendū q̄ merces scōz apoloꝝ describit̄ h̄ in lra a multiplici p̄fectiōe. sicut paruit in postulatione euāgelij. **Tū** q̄nticūq̄ describat̄. nō pōt ad plēnū describi nec enarrari. **Iuxta** illud. **P̄cul⁹** nō vidit. nec aur⁹ audiuit. nec in cor hoīs ascendit q̄nta p̄pauit dñs diligētib⁹ se. **Isa. lxiij.** **Uñ** Ps. exclamat di. Magna mltitudo dulcedinis tue dñe. q. d. enarrari nō pōt. **De q̄ loquēs Aug⁹ di.** D tu vita quā p̄parauit de⁹ his q̄ diligūt euz. **D tu** felicissima vita z brā glia z regnū vere beatū carēs morte. **Cui** nulla tpa succēdit p̄ vñ vbi p̄tinuus sine nocte nescit habere tps vbi victor miles illis hymnidic⁹ angeloz choris social⁹. cantāt deo sine celsatione canticū de cantic⁹ syon p̄petua amplectente caput corona. **Sed** qz istud regnū in euāgelio plus z p̄ncipalit̄ cōmēdat̄ a resectiōe dulcedis celestij regni. **Iōhōne** niēnt̄ pōt̄ cui lib⁹ b̄ro attribuit̄ illa bñ dicitio quā dedit ysaac filio suo iacob. **Gen. xxvij.** **In** qua dr. **P̄t tibi de⁹** de roze celi. z d̄ pin guedine terre habūdātā frumētū zc. **Ubi** exprimunt̄. xij. d̄ditōes regni celestij. **P̄mo** in roze notat̄ refrigeriū z p̄tectio p̄tra estū tribulatiōis. **Ps. Lxxiij.** **P̄gnē** z aquā z eduxisti nos in refrigeriū. **Secdo** in pin guedine terre notat̄ stabilitas z firmitas i bono. **Quia** in elementa firmior est terra. **Uñ** Ps. **Qui** fundasti terrā sup stabilitatē suā. **Eccs. i.** Generatio p̄terit z generatio aduenit. t̄ra aut̄ in eternū stat. **Tertio** i frumēto notat̄ oīs defect⁹ suppletio z amotio. **Apo. viij.** Non esurient neqz sitient amplius. **Quarto** in vino notat̄ obliuio oīm miseriarū. **Proverb.** Date sicerā merentib⁹. z vinū his q̄ amaro sunt anio. **Bibāt** z obliuiscant̄ egestatis sue z dolor⁹ sui nō recordabuntur amplius. **Isaie. lxx.** **Obluioni** tradite sunt angustie p̄iozes. **Quinto** in oleo notatur gaudium ineffabile. **Psalm.** **Ut** exultaret facie in oleo. **Isaie. xxxv.** **Leticia** sempiterna sup capita corū. **gaudium**

Quattuor genera regni
celozū possidebunt

De sancto Augustino

et leticia obtinebunt. et fugiet dolor et gemitus. Sexto subiungit. fuent tibi populi. Per quod notat quod omnis creatura seruiet voluntati eorum. **Math. xxv.** Euge serue bone quia in paucis fuisti fidelis etc. Septimo dicit. Adorent te tribus. per quod significat bonos quos habebunt Sapientia. **v.** Ecce quod est putati sunt in filios dei et inter sanctos foras illorum est. **Ps.** Gloria et honore etc. Octavo dicit. Esto dominus fratri tuorum. In quo significat participatio bonorum omnium. Sicut enim lucente sole omnes participat de lumine sine diminutione et iudicio alicuius. Ita quilibet sanctus participabit de gaudio alteri. **Psalm.** Particeps ego sum omnium iumentum te. Nono dicit. Et incuruent ante te filii matris tue. per quod intelligit omnium rerum dominum. **Psalm.** Omnia subiecisti sub pedibus eorum. Decimo dicit. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. In quo notat vindicta inimicorum **Apoc. vi.** Usquequo non vindicas sanguinem nostrum. Et rursus est. Sustinete modicum tempus donec impleatur numerus fratrum vestrorum. qui interficiendi sunt scilicet et illi. Undecimo dicit. Qui benedixerit tibi sit ille benedictus. per quod notat remunerationem amicorum **Math. x.** Qui potum dederit vni ex minimis meis calices aque non proderit mercedem suam. Duodecimo in osculo ysaie. ubi significat coniunctio christi et ecclesie perpetua cum sanctis etc. Quia sicut nulla est diuisio inter osculares. ita nulla erit diuisio inter christum et ecclesiam. Hoc est osculum sponsae **Lanticorum. iij.** Osculet me osculo oris sui. De sunt duodecim stelle que erunt in corona capitis cuiuslibet anime sponse christi que perseuerant in temptacionibus suis. id delectatur in consolacionibus suis. Unde ad eum christus potest dicere hodie. Fili tu semper mecum es. in prosperis et aduersis. Et ideo omnia mea tua sunt. Hoc etiam permittit nobis et hodie christus si fuerim boni milites etc. dicens illud **Apocal. iij.** Vincenti dabo sedere mecum in throno meo. Vere magna et mirabilis societas sedere duos in vno throno. Qui ergo vult esse cum christo in throno sit secum in cruce patibulo ut dicat illud apostoli ad **Gal. ii.** Christo crucifixus sum cruci. quod fit per actionem penitentie. Sed certe de multis querit per illud **Isa. lxij.** Torcular calcavi solus. et de genibus non est vir mecum. Secundo fit in abiectioe et humilitate contra mundum **Johis. xv.** Vos testimonium perhibe-

bitis quia ab initio mecum estis. Tertio fit secum in vigilia contra diabolum qui querit quem deuorat. **i.** De. xlii. Sed de multis querit christus illud **Math. xxvi.** Una hora non potui stis vigilare mecum. Talis ergo qui sic erit cum christo in labore. erit etiam secum in eterno honore. Juxta promissum suum **Johis. xij.** Ubi ego sum illic et minister meus erit. Ad quem honorem ipse nos perducet Iesus christus cum patre et filio et spiritu sancto. Amen.

De sancto Augustino.

Sermo XLII.

Vos estis lux mundi

di. Math. v. Quia natura hominis in tantum fuit per peccatum viciata ut non solum erraret. malum pro bono. falsum pro vero. iniquum pro iusto eligendo. Juxta illud **Isa. x.** Neque dicitur malum bonum. et bonum malum. ponentes tenebras lucem. et lucem tenebras. sed etiam ipsa in seipsa considerata sub peruariatione quodammodo fuerit in tenebras. Istud figuratum est in tenebris egypti quod dominus fecit ita densas et grossas. prout peccatum egyptiorum ut palpari potuissent. ut habetur **Exo. x.** Per quod significans tenebre cecitatis humane. que ita fuerunt grosse ut homo eas palpare posset. id est percipere et cognoscere. non solum ratione intelligendo sed etiam sensibus exterioribus percipiendo. Unde autem iste tenebre fuerunt bene exprimit **Salomon Sap. ij. di.** Eccecauit eos malicia eorum. quod dicitur. Malicia subtrahit solis iusticie hominibus ne eos illuminaret. Dicit reprobi dicunt **Sap. v.** Errauimus a viaveritatis. et iusticie lumen non lucet nobis. et sol intelligentie non est ortus nobis. Propter quod sancti clamabant ad deum dicentes. Emitte lucem tuam et veritatem tuam. Iohannes prout saluator dicitur doctoribus et predicantibus que in locis apostolorum succedentes illuminaret bis que in tenebris sedent ad dirigendum pedes eorum in viam pacis. **Luce. i.** Per quod dominus sedens in excelsis mundum illuminat. ut dicit **Eccl. xliij.** Hi enim sunt que obscura prophetarum dicta. patriarcharum involuta enigmata et christi mysteria nobis in luce apostolorum deduxerunt. Juxta illud **Ps.** Declaratio sermonum tuorum illuminat. et intellectu datur paruulis. Itaque non immerito propter eorum claritatis refugentiam dici potest de eis. Vos estis lux mundi. In quibus prophetia sunt consideranda que statum et dignitatem sanctorum doctorum et prelatorum at tollunt et dignificant. Primo namque reddunt comen-

De sancto Augustino